

การเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินต่อระบบเศรษฐกิจ

The Changes in the Money Supply on the Economic System

บุษรา มุ้ยอึ้ง

Budsara Muiing

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา แบบรายปี จากผลการศึกษาพบว่า การที่ปริมาณเงินในรูป M_1 ของประเทศไทยลดลง 2.63% ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์-มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยในราคาปัจจุบัน ลดลง 2.24% และ ผลิตภัณฑ์-มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง ลดลงถึง 10.51%

Abstract

This thematic paper investigates the effects of changes in money supply on the economic system. The study was divided into the case of the Kingdom of Thailand . To this end, pertinent secondary time series data pertaining to Thailand in the period between were analyzed.

Findings are as follows:

In the case of Thailand during the economic crisis, it was found that the money supply (M_1) of Thailand decreased by 2.63 percent, thereby inducing a decrease in the gross domestic product (GDP) in current prices by 2.24 percent. At the same time real GDP decreased by 10.51 percent.

บทนำ

ปริมาณเงิน นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินจะมีผลกระทบโดยตรงต่อตัวแปรอื่น ๆ ที่อยู่ในกิจกรรมทางด้านธุรกิจของแต่ละประเทศ กล่าวคือ ถ้าหากมีปริมาณเงินเข้าสู่ระบบ-เศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ก็จะมีผลทำให้ปริมาณเงินในมือ (วเรศ อุปปาทิก, 2541, หน้า 102) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบประชาชนมากขึ้น เมื่อปริมาณเงินในมือประชาชนมากขึ้น จึงทำให้ความต้องการที่จะซื้อสินค้าและบริการมีเพิ่มขึ้น ในระบบเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ปริมาณเงินที่ใช้หมุนเวียนในมือประชาชนทั้งหมด เรียกว่า ปริมาณเงิน (money supply) หรือ อุปทานของเงิน (supply of money) ถ้าปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป

ค่าของเงินย่อมเปลี่ยนแปลงไปไปด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบ-เศรษฐกิจมีน้อยกว่าปริมาณสินค้าและบริการแล้ว ค่าของเงินก็เพิ่มขึ้น และระดับราคาสินค้าจะลดลง ซึ่งสภาวะการณ์เช่นนี้ เรียกว่า ภาวะเงินตึง และถ้าเกิดภาวะเช่นนี้อย่างรุนแรงจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ คือ ทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ในทางกลับกันถ้าปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีมากกว่าปริมาณสินค้าและบริการ ค่าของเงินจะลดลง และระดับราคาสินค้าจะเพิ่มสูงขึ้น เรียกว่า ภาวะเงินเฟ้อ (inflation) และถ้าภาวะเช่นนี้เกิดอย่างรุนแรงจะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจขาดเสถียรภาพได้เช่นกัน เศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ผลผลิตที่แท้จริง การจ้างงาน การซื้อขายแลกเปลี่ยน การส่งออก ตลอดจนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะเห็นได้ว่าปริมาณเงินนั้นมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินต่อระบบเศรษฐกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แบบจำลองในการศึกษา

การศึกษาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินต่อระบบเศรษฐกิจในครั้งนี้มีแบบจำลองในการศึกษา คือ

$$\log \text{RGDP} = \alpha + b_1 \log M1 + b_2 \log \text{RGDP}_{t-1}$$

เมื่อกำหนดให้

RGDP คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่

M1 คือ ปริมาณเงินในความหมายอย่างแคบ

RGDP_{t-1} คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่เมื่อปีที่ผ่านมา

การดำเนินงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลารายปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2560 จำนวน 10 ปี ซึ่งเก็บรวบรวมจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วารสารเอกสารงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เป็นการวิเคราะห์ถึงปริมาณเงินที่ลดลงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการทดสอบทฤษฎีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทฤษฎีปริมาณเงินสมัยใหม่ และทฤษฎีบ่อปลา

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบอนุกรมเวลา นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้วิธีกำลัง-สองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS)

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินต่อ GDP โดยใช้ข้อมูลแบบอนุกรมเวลาแบบรายปีของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2550-2560 เป็นเวลา 10 ปี

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศและปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ ของประเทศไทยในราคาปัจจุบัน (nominal GDP) ซึ่งรวมการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาแล้ว มีมูลค่า 4,732.60 พันล้านบาท ได้ลดลงเหลือ 4,626.40 ลดลง 2.24% สำหรับ real GDP ซึ่งมีมูลค่า 3,072.6 พันล้านบาท ได้ลดลงเหลือ 2,749.7 พันล้านบาทลดลงไป 10.51% ในช่วงเวลาเดียวกัน ในขณะที่ปริมาณเงินในรูป M_1 ลดลง 2.63% และ M_2 เพิ่มขึ้น 9.03% จะเห็นได้ว่าปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจได้ลดลง ทำให้ real GDP ลดลงถึง 10.51% โดยถ้าเราพิจารณา M_2 ปริมาณเงินในรูป M_2 จะเพิ่ม ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎี เนื่องจาก real GDP ลดลงแต่ปริมาณเงิน M_2 เพิ่มขึ้น อาจเนื่องจากเกิดภาวะเงินเฟ้อ จึงส่งผลให้ปริมาณเงิน M_2 เพิ่มขึ้นแต่ถ้าเราดู nominal GDP จะลดลงมากกว่าการลดลงของ M_2 ซึ่งแสดงว่าระดับราคาในช่วงนั้นได้ลดลงด้วย อาจสรุปได้ว่าเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดจากปริมาณเงินที่ลดลงไป และเมื่อระบบเศรษฐกิจตกต่ำไปนาน ๆ จะทำให้ระดับราคาลดลงไปด้วย สำหรับเหตุที่ปริมาณเงินลดลงนั้นมาจาก 1. ความเชื่อมั่นหายไป ทำให้คนถอนเงินออกจากประเทศ 2. นโยบายการขึ้นดอกเบี้ยของรัฐบาล

ส่วนที่สองวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินต่อระบบเศรษฐกิจ จากการศึกษาข้อมูล พบว่า

$$\log \text{RGDPT} = 0.505 + 0.188 \log M_{1T} + 0.630 \log \text{RGDPT}_{t-1}$$

(0.384) (2.9874)* (2.881)*

$$R\text{-squared} = 0.885 \text{ Adjusted } R\text{-squared} = 0.852$$

$$D.W. = 1.415 \text{ F-statistic} = 26.971$$

เมื่อกำหนดให้

RGDPT คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย

M_{1T} คือ ปริมาณเงินในความหมายอย่างแคบของประเทศไทย

RGDPT_{t-1} คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย เมื่อปีที่ผ่าน
มา

() คือ ค่า t-statistic

*แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ตามสมการพบว่า ค่า R-squared มีค่าเท่ากับ 0.885 แสดงว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ในสมการ ถึงร้อยละ 88.5 จากการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพบว่า ตัวแปร ปริมาณ M_1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทยในปีก่อนหน้า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย ตามสมมติฐานที่วางไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณ M_1 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย มีค่าเท่ากับ 0.188 แสดงว่าถ้าปริมาณ M_1 เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันเท่ากับ 0.188 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากค่าดังกล่าวพบว่าความยืดหยุ่นของปริมาณ M_1 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย มีค่าน้อย แสดงว่าเมื่อปริมาณ M_1 เปลี่ยนไป จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณ M_1

จากผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทยในปีก่อนหน้า ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย มีค่าเท่ากับ 0.630 แสดงว่าถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย ในปีก่อนหน้าเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน เท่ากับ 0.630 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากค่าดังกล่าวพบว่าความยืดหยุ่นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทยในปีก่อนหน้า ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทย มีค่าน้อย แสดงว่าเมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทยในปีก่อนหน้าเปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่ของประเทศไทยในปีก่อนหน้า

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลกระทบของปริมาณเงินต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจลดลง ทำส่งผลเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยในประเทศที่ได้ทำการศึกษา ซึ่งพบว่า ประเทศไทยและประเทศเกาหลีใต้ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1995 - ค.ศ. 2004 กรณีของประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1997 - ค.ศ. 1998 ปริมาณเงินในรูป M_1 ลดลงไป 2.63% ส่งผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวม-ภายในประเทศ (GDP) ของประเทศไทยในราคาปัจจุบัน (nominal GDP) ซึ่งได้รวมการเปลี่ยนแปลงของราคาแล้ว มีมูลค่า 4,732.60 พันล้านบาท ได้ลดลงเหลือ 4,626.40 พันล้านบาท ลดลงไป 2.24% สำหรับ real GDP ซึ่งมีมูลค่า 3,072.6 พันล้านบาท ได้ลดลงเหลือ 2,749.7 พันล้านบาท ลดลงไป 10.51% จะเห็นได้ว่าการที่ปริมาณเงินใน

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยลดลง 2.63% ส่งผลให้ real GDP ลดลงถึง 10.51% ซึ่งมากกว่าการลดลงของปริมาณเงิน M_1

ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินต่อระบบเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่ของทั้งสองประเทศนั้น คือ ปัจจัยปริมาณ M_1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่เมื่อปีที่ผ่านมา ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาคงที่ สรุปได้ว่าเศรษฐกิจถดถอย เกิดจากปริมาณเงินที่ลดลง และเมื่อระบบเศรษฐกิจถดถอยไปนาน ๆ จะทำให้ระดับราคาลดลง ในภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวหรือเกิดภาวะ-เศรษฐกิจถดถอยนั้นทำผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลง ส่งผลให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจลดลง ก่อให้เกิดการขาดสภาพคล่อง ธุรกิจล้มละลาย การจ้างงานลดลง รายได้ของประชาชนลดลง และทำให้การบริโภคของประชาชนลดลงด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้และครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาที่พบว่า ปริมาณเงินมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เพราะฉะนั้นการที่จะเพิ่มผลิตภัณฑ์-มวลรวมในประเทศ ก็ต้องใช้นโยบายทางการเงินในการเพิ่มปริมาณเงินภายในระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้น เป็นตัวผลักดันให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์-มวลรวมในประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจที่มากเกินไป อาจส่งผลทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นมาได้ การที่รัฐบาลจะดำเนินนโยบายต่าง ๆ นั้น จึงควรคำนึงถึงปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการสร้างเสถียรภาพให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และรัฐบาลควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับปริมาณเงินให้มีความสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้ปริมาณเงินมีความสมดุลกับระบบเศรษฐกิจ

บรรณานุกรม

- กระทรวงการคลัง. (2550). **เศรษฐกิจการเงิน**. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.mof.go.th>
- ขวัญใจ แสงมณี. (2532). **การพัฒนาเศรษฐกิจเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จาดุรงค์ จันทรังษี และพรเพ็ญ สดศรีชัย. (2543). **นโยบายการเงินในปัจจุบัน**. เอกสารสัมมนาทางวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2543 เรื่องนโยบายการเงินในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. (2538). **เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2550). **เครื่องชี้วัดเศรษฐกิจมหภาคของไทย**. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.bot.or.th>

- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2550). **แนวคิดสำนักการเงินนิยม**. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.pantown.com/group.php?url=content.php&id=4179&name=content2&area=1>
- ปรานอม บุญเต็ม. (2549). **กลไกการส่งทอดนโยบายการเงินจากเป้าหมายชั้นกลางสู่เป้าหมายชั้นสุดท้าย**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย-รามคำแหง.
- พิมล สืบปรุ. (2541). **ผลของการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินต่อระดับรายได้ประชาชาติ พ.ศ. 2515-2539**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย-รามคำแหง.
- วเรศ อุปปาดิก. (2541). **เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สยมพร อักษรศรี. (2546). **ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินที่มีต่อภาวะเงินเฟ้อ**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2550). **เศรษฐศาสตร์มหภาคสำนักคลาสสิกใหม่**. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2004q3/article2004july01p5.htm>
- สินีนาก สุภรณ์ไพบูลย์. (2547). **เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชาติ ธาดาธำรงเวช. (2549). **ทฤษฎีหลักว่าด้วยการบริหารนโยบายเศรษฐกิจ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มิ่งมิตร.
- แสงจันทร์ ศรีประเสริฐ และอภิรักษ์ จันตะนี. (2543). **เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- Richard, T., Frogen, & Linda, L. (2001). **Macroeconomics an Asian perspective**. Singapore: Prentice-Hall.